

Lenkijos filosofija ir Lietuva

PRATARMĖ

Koks dviejų kaimyninių šalių, turinčių bendrą istoriją ir panašius siekius, mąstymo sąlytis? Sąlytis su Kitu praturtina mūsų pačių mąstymą ir išplečia žiūrą. Tai reikalauja abipusio egzistencinio rūpesčio, kuriuo auginama mūsų bendra gyvenamojo pasaulio erdvė. Kiekviena kultūra plėtojasi kaip atvira egzistencinė kūryba, rezonuojant mūsų ir Kito siekiams. Taigi mes kuriame savo kultūros tapatumą būdami atviri Kito mąstymui. Taip išauga Kito apmąstymas.

Šis žurnalo numeris skirtas tiek Kito mąstymui, tiek Kito apmąstymui. Mūsų dėmesio centre – Lenkijos filosofija, kuri numeryje pristatoma dvejopai. Pirma, pateikiami Lenkijos filosofų darbai, antra, pristatomas Lenkijos filosofijos pjūvis mūsų akimis.

Lenkijos filosofijai atstovauja Liublino M. Curie-Skłodowskos universiteto mokslininkai, su kuriais mus sieja beveik dviejų dešimtmečių vaisingas mokslinis bendradarbiavimas. Nuo 1989 m. nuolat rengiamos bendros konferencijos, leidžiamos bendraautorių knygos ir žurnalų numeriai, skirti Lietuvos ir Lenkijos kultūros bei istorijos palikimo apmąstymui.

Lenkijos kultūrą ir filosofiją įkūnija tokios figūros, kaip dramaturgas, poetas, filosofas, meninio avangardo lyderis S. I. Witkiewiczzius, medicinos filosofas, psichiatrijos teoretikas A. Kępińskis, fenomenologinės estetikos atstovas, literatūros teoretikas R. Ingardenas. Šioms ir kitoms figūroms skirti straipsniai, kuriuose drauge apmąstomos egzistencinės bei istorinės entropijos (S. Symotiukas, A. Kapusta), vartojimo visuomenės ir masinės kultūros vertybių (J. Mizińska), subjekto tapatumo (P. Bytniewskis), kitybės (T. Kitlińskis, P. Leszkowiczzius) problemos.

Antroje numerio dalyje pateikiami trijų lietuvių tyrinėtojų (T. Kačerauskas, L. Monginaitė, L. Vidauskytė) darbai, iš kurių du sieja ta pati figūra – R. Ingardenas. Vienas straipsnis (L. Vidauskytės) skirtas reikšmingai tiek Lenkijai, tiek Lietuvai figūrai – Cz. Miłoszui. Abiejų pusių straipsniai susisieja ne tik reikšmingomis asmenybėmis, bet ir temomis (katastrofizmas), (meno) pavyzdžiais. Tai rodo Lietuvos ir Lenkijos filosofijos bendrumą bei kultūros aplinkos artumą.

Tikimės, kad tai – ne paskutinis Lietuvos ir Lenkijos bendras darbas, praturtinantis abi puses.

BASIA NIKIFOROVA, TOMAS KAČERAUSKAS

Polish Philosophy and Lithuania

FOREWORD

What is the contact in the way of thinking of two neighbour states that share common history and similar strivings? Encounter with the Other enriches our own reflection and explores thought horizons. This in turn demands for a mutual existential concern which nurtures the space of our common living world. Every culture develops in a way like a wide open existential oeuvre while resonating between the reaches of oneself and the Other. Therefore we create our cultural identity only when we are open to the thought of the Other. That is how the contemplation of the Other outgrows.

This issue is designed, on the one hand, to witness the very thinking of the Other; on the other hand, it intends to reflect it. Our focal point is Polish philosophy, which is presented in a twofold manner. Firstly, it includes articles of Polish philosophers, secondly, it involves a section of Polish philosophy from the viewpoint of Lithuanian thinkers.

Polish philosophy is represented by the scholars of M. Curie-Skłodowska University in Lublin, which is a long-term partner of ours. Over several decades of fruitful scholarly work since the 1989, a number of joint conferences, books and journals reflecting the historical legacy of Lithuania and Poland were prepared.

Polish culture and philosophy are embodied by such figures as the playwright, poet, philosopher, leader of the artistic vanguard S. I. Witkiewicz, the specialist of philosophy of medicine, theoretician of psychiatry A. Kępiński, the representative of phenomenological aesthetics, theoretician of literature R. Ingarden. Articles reflecting on the problems of existential and historical entropies (S. Symotiuk, A. Kapusta), consumer's society and the values of mass culture (J. Mizińska), the identity of the subject (P. Bytniewski), the otherness (T. Kitlinski, P. Leszkowicz) are devoted to these and other figures.

In the second part of the issue three articles of Lithuanian researchers are presented, two of them being related to R. Ingarden (T. Kačerauskas, L. Monginaitė). The third article (L. Vidauskytė) is devoted to Cz. Miłosz, the author significant for both Lithuania and Poland. The articles from both sides are close not only in the significant figures they deal with, but also in the thematic interests (catastrophism), examples from the art. This in turn displays the affinity of Lithuanian and Polish philosophy and the proximity of the cultural atmosphere.

We hope that this compilation, contributing to both sides, would not be the last example of cooperation between Lithuania and Poland.

BASIA NIKIFOROVA, TOMAS KAČERAUSKAS